

CLUASA CAPAILL AR AN RÍ

Bridget Bhreathnach
Maisithe ag Shona Shirley Macdonald

Futa Fata

Clúdach Crua, 48LCH, €14.95

ISBN 9781910945605

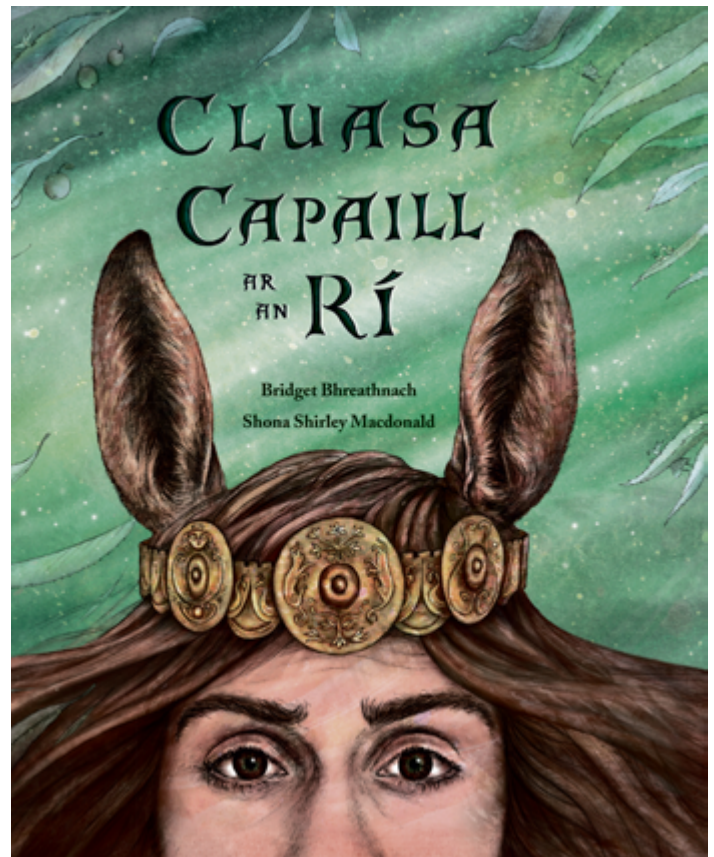
Téamaí

- Béaloideas
- Gruaig
- An fhírinne a insint
- An éagsúlacht sa chuma fhisiceach a cheiliúradh

Achoimre Is athinsint atá sa leabhar seo ar scéal béaloidis faoi bhuachaill óg a thagann ar an saol le tréith aisteach, iontach ag baint leis: cluasa capaill! Ní raibh a thuismitheoirí ag súil leis seo ar chor ar bith agus déanann siad a seacht ndícheall chun na cluasa seo a choinneáil faoi rún. Iompraíonn Labhraí an rún mór seo le linn a shaoil agus foghlaimíonn sé gur trom an t-ualach é.

Tuairiscí na Moltóirí Oibríonn an téacs agus na léaráidí go hálainn le chéile san athinsint seo ar Labhraí Loingseach, an rí a bhfuil cluasa capaill air agus a chaitheann gach bearbóir a bharrann a chuid gruaige a mharú ionas nach ligfidh siad a rún. Leagan fileata é an leagan seo den scéal atá inste go hálainn, atá simplithe ach nach bhfuil aon dochar déanta do shaibhreas na teanga, a bhfuil maolú déanta ar ghnéithe dorcha den scéal ach ar ann dóibh fós. Leagan atá oiriúnach agus dírithe ar an sprioclucht léitheoireachta é an leagan seo den scéal ársa ina dtugtar léargas grinn agus tarraingteach ar na carachtair leis na léaráidí mionsonraithe agus an úsáid den chéad scoth a bhaintear as dathanna.

Faoin Údar Is údar agus colúnaí í Bridget a rugadh i Nua-Eabhrac is a tógadh i Ros Muc, i gConamara. Tá dhá leabhar scríofa aici don aos óg atá foilsithe ag Futa Fata; *Lúlú agus an Oíche Ghlórach* a mhaisigh Steve Simpson agus *Ní Mise a Rinne É!* a mhaisigh Donough O'Malley. Tá a cuid leabhar aistrithe go Sínis agus Téalainnis agus tá fáil chomh maith orthu i nGaeilge na hAlban. Bronnadh Gradam Réics Carló, Leabhar na Bliana don Óige, ar *Cluasa Capaill ar an Rí*.

Faoin Maisitheoir Is i bPort Láirge atá Shona Shirley Macdonald lonnaithe ach is as Albain ó dhúchas di. I measc na leabhar atá maisithe aici tá an t-úrsceál grafach i nGaeilge na hAlban *An Smutag Ghaisgeil*, agus *The Moon Spun Around*, cnuasach filíochta le W.B. Yeats (The O'Brien Press, 2016). Roghnaíodh íomhánna as an leabhar céanna do thaispeántas an Illustration Bienniel i mBrataisláiv na Slóváice an bhliain chéanna. Bronnadh Gradam Réics Carló, Leabhar na Bliana don Óige, ar *An Féileacán agus an Rí* in 2020 agus ar *Cluasa Capaill ar an Rí* in 2021.

CEISTEANNA

SULA LÉANN TÚ AN SCÉAL

1. Ar chuala tú an scéal seo cheana féin? Cad a tharlaíonn ann? Faigh tuairimí ó chúpla duine sa rang agus féach an bhfuil na leaganacha éagsúla cosúil le chéile nó difriúil ó chéile?
2. Léigh an cur síos a rinníe an t-údar ar an athinsint seo. Cé na tíortha inar insíodh an scéal seo?
3. Sula bhféachann tú ar chlúdach an leabhair agus sula n-osclaíonn tú an chéad leathanach, cas an leabhar thart agus léigh an blurba. Cad a bheidh ar an gclúdach, meas tú? Cén chuma a bheidh ar an bpríomhcharachtar? Breathnaigh ar an gclúdach anois. An raibh an ceart agat?

AGUS AN SCÉAL Á LÉAMH AGAT

1. Lch 4. Cén fáth a raibh ar Labhraí bearradh gruaige a fháil? An cuimhín leat an uair dheireanach a fuair tú féin bearradh gruaige?
2. Lch 6. Cuireann an ceol dea-spin ar Labhraí. Roghnaigh ceol deas le cur ar siúl sa chúlra agus an chuid seo den scéal á léamh agat.
3. Lch 8. Conas a choinnigh Labhraí a chluasa suimiúla faoi rún?
4. Lch 9. Feiceann slua an bearbóir ag sleamhnú isteach sa chaisleán. Cé air a bhfuil siad ag cuimhneamh? Línigh bolgán smaoineoireachta os a gcioinn agus scríobh amach a dtuairimí.
5. Lch 12. Cén fáth nach bhfuil Eala ag iarraidh ligean dá gruaig Labhraí a bhearradh? Lig ort gur tusa Eala agus impigh ar an rí do mhac a ligean saor ón obair seo.
6. Lch 14. Cén gheallúint a thugann Mártan? An mbeidh sé in ann í a choinneáil?
7. Lch 16. Cad a thugann Mártan faoi deara faoin rí anois? An bhfuil áthas nó fearg nó eagla air?
8. Lch 18. Éiríonn le Mártan dul abhaile. Féach go mion ar na comharthaí sa choill. Cum seoladh baile Mhártain.
9. Lch 20. Tá an rún mór ag cur isteach ar Mhártan. Línigh bolgán bríonglóide agus cuir isteach na rudaí ar fad atá ag rith trína cheann.
10. Lch 22. Réitíonn Eala oideas luibhe do Mhártan. Scríobh amach liosta de na comhábhair a bheidh ann.
11. Lch 24. Smaoiníonn Mártan ar an ngeallúint a thug sé. Cén t-athrú beag a dhéanann sé anois maidir leis an ngeallúint?

12. Lch 26. Conas a mhothaíonn Mártan tar éis dó an rún a scaoileadh?
13. Lch 28. Ach conas a mhothaíonn Labhraí Loingseach anois tar éis do Mhártan an rún a scaoileadh? Cén bhríonglóid a bhíonn aige?
14. Lch 30. Cloiseann Craiftine ceol álainn sa choill. Roghnaigh píosa ceoil le cur ar siúl sa chúlra agus é ag siúl sa choill.
15. Lch 32. Tá Labhraí in ísle brí anois. Cad atá ag cur isteach air?
16. Lch 34. Baintear geit as na daoine nuair a fheiceann siad an chuma atá ar Labhraí. Lig ort go bhfuil tú ag breathnú air mar chuid den slua. I gcogar leis an duine in aice leat, déan cur síos ar na smaointe a ritheann leat.
17. Lch 35. Tosaíonn an chláirseach ag canadh! Can in éineacht léi agus can amach é níos airde gach uair: *Tá dhá chluas capaill ar Labhraí Loingseach! Tá dhá chluas capaill ar Labhraí Loingseach!*
18. Lch 36. Tá Labhraí réidh leis an bhfírinne a insint! Sula n-iompaíonn tú an leathanach, smaoinigh ar an méid a déarfadh sé leis an slua.
19. Lch 38. Conas a mhothaíonn Labhraí anois tar éis dó an rún a scaoileadh?

AGUS AN SCÉAL LÉITE AGAT

1. Téigh siar ar leathanaigh 26–28. Cén t-athrú a thagann ar Mhártan agus ar Labhraí nuair a scaoileann Mártan an rún? Cén fáth a bhfuil freagairt chomh difriúil sin ag an mbeirt acu?
2. An bhfuil aon cheacht le foghlaim againn ón scéal seo?
3. Cad iad na príomhdhathanna a fheiceann tú sna léaráidí? Cén fáth ar roghnaigh an maisitheoir na dhathanna sin?
4. Aimsigh na trí léaráid is fearr leat den scéal. Déan fótachóip díobh agus roinn iad. Iarr ar dhuine éigin eile iad a chur san ord ceart. Ansin, iarr orthu an scéal a insint leis na trí léaráid sin.

CEISTEANNA DO LÉITHEOIRÍ NÍOS SINE

1. Cén chomhairle a thabharfá do Labhraí agus é ina bhuaichaill óg?
2. Cén fáth a bhfuil cáil ar an scéal áirithe seo? Cén fáth ar insíodh é fud fad na cruinne?

GNÍOMHAÍOCHTAÍ

- Siúlóid pictiúr. Oscail an pictiúrleabhar agus téigh ar shiúlóid pictiúr tríd ar dtús. Le linn do shiúlóide, an bhfeiceann tú aon léaráid atá cosúil leis an gclúdach?
- Clúdach Nua. Téigh ar shiúlóid pictiúr arís. Roghnaigh léaráid nua ón scéal mar chlúdach.
- Sa lá atá inniu ann. Léigh an scéal arís agus an uair seo, athraigh trí rud chun an scéal a lonnú sa lá atá inniu ann. Cé na héadaí a chaithfidh na carachtair? Cá rachaidh siad?

GNÍOMHAÍOCHTAÍ DO LÉITHEOIRÍ NÍOS SINE

- Bailigh cúpla scéal béaloidis eile a bhaineann le hÉireann. Féach i leabharlann na scoile agus ar na suíomhanna seo a leanas: www.duchas.ie agus www.askaboutireland.ie
- Cuir eolas ar na cineálacha scéalta atá i mbéaloideas na hÉireann, mar shampla, An Rúraíocht agus an Fhiannaíocht.
- Breathnaigh, in éineacht le duine fásta, ar léirmheasanna atá scríofa ar an leabhar: <https://www.futafata.ie/cluasa-capail-ar-an-ri-bridget-bhreathnach-shona-shirley-macdonald>
- An aontaíonn tú leis na léirmheasanna sin?
- Scríobh do léirmheas féin ar an scéal. Cén rud is mó a chuaigh i bhfeidhm ort faoin scéal?

TUILLEADH ACMHAINNÍ

- Breathnaigh sa leabhrán *Bímis ag Léambh* a ghabhann leis an mBosca Leabharlainne: childrenslaureate.ie. Bain triail as rap a chumadh bunaithe ar an scéal (leathanach 30).
- Leagan eile den scéal. Caith súil ar leagan eile den scéal le in éineacht duine fásta
 - Leagan Gaeilge: <https://www.askaboutireland.ie/reading-room/digital-book-collection/talking-ebooks/scealta/an-ri-le-dha-chluais-asai/>
 - Leagan Béarla: <https://www.askaboutireland.ie/reading-room/digital-book-collection/talking-ebooks/stories/the-king-with-the-donkeys/>
- Cén leagan is fearr leat? An bhfuil aon rud sa leagan *Cluasa Capaill ar an Rí* nach bhfuil sna leaganacha digiteacha seo?